

Dünya

Ne Konuşuyor?

1-15 Temmuz 2025 | YIL: 4 / SAYI: 83

**Petrol Piyasaları ABD'nin
İran'ı Bombalamasına Neden
Tepkisiz Kaldı?**

**İran'ın Hürmüz Boğazı
Stratejisi: Jeoekonomik ve
Jeopolitik Dengeler**

**Yapay Zekânın İşe Alım
Üzerindeki Kontrolsüz Etkisi**

YÖNETİCİ ÖZETİ

- 2025 yılında ABD'nin İran'a düzenlediği nükleer tesis saldırılarına rağmen petrol piyasaları beklenen sert tepkiyi vermedi. Buna neden olarak da; 2010'dan sonra Batı Yarımküre'de üretim ve ihracatın artması, Çin'in enerji talebinin yükselip "son çare ithalatçı" konumuna gelmesi ve OPEC ile Orta Doğu'nun petrol piyasasındaki kontrolünün azalması gösterildi. Bu değişiklikler, İran'ın Hürmüz Boğazı'nı kapatma tehdidinin ekonomik olarak kendi aleyhine olacağı bilinciyle hareket etmesine yol açtı. Böylece, petrol arzı artık daha çeşitli ve piyasa daha istikrarlı hale gelirken, enerji kaynaklarının silah olarak kullanılması eski etkisini yitirdi ve küresel petrol piyasaları krizlere karşı daha dirençli hale geldi.
- Çin otomotiv sektörü 2025 yılının ilk yarısında güçlü ve çift haneli büyüme kaydetti; otomobil üretimi %12,5 artarak 15,62 milyon adede, satışlar ise %11,4 yükselerek 15,65 milyon adede ulaştı. Yeni enerji araçları segmentinde üretim %41,4, satışlar ise %40,3 oranında artış gösterdi. Bu gelişmeler, Çin ekonomisinde yurtiçi tüketimin canlılığını ve otomotiv sektörünün sürdürülebilir büyüme trendini ortaya koyarken, ülkenin otomobil pazarındaki lider konumunu güçlendirdi.
- 2025 yılında AB-Çin ilişkilerinin 50. yılı kutlanırken, ticaretteki büyüklüğüne rağmen Avrupa'nın Çin'e karşı tutumu giderek sertleşiyor. AB, Çin'in devlet destekli kapasite fazlası üretimi ve stratejik sektörlerdeki kısıtlamaları nedeniyle ekonomik ve güvenlik kaygıları taşıyor. Çin ise AB'nin eleştirilerini ABD etkisine bağlıyor ve "aşırı kapasite" iddialarını reddediyor. AB'nin ortak duruş eksikliği, Pekin'in "Böl ve yönet" stratejisiyle üye ülkelerle ayrı ayrı ilişkiler kurmasına zemin hazırlıyor. 2025 yılı temmuz ayındaki zirve, bu gerilimleri azaltmak ve net mesajlar vermek için kritik önem arz ediyor.
- ABD, Afganistan'dan çekilmesine rağmen son beş yılda askerî harcamalarını büyük oranda artırdı; Pentagon, 2,4 trilyon dolarlık harcamada başlıca savunma şirketlerine milyarlarca dolar aktardı. 2025 yılında askerî bütçe 1,06 trilyon dolara yükselirken, toplam harcamalar %99 artışla 899 milyar dolara ulaştı. İsrail ve Ukrayna'ya sağlanan yardımlar ile Avrupa'ya yapılan silah satışları da artış gösterdi.

- Orta Doğu'daki güç dengesi 2025 yılında kırılganlığını korurken, haziran ayında ABD, İsrail ve İran arasında gerçekleşen kısa askerî harekât bölgedeki gerilimi artırdı. İran, askeri ve ekonomik zararlar yaşasa da stratejik yenilgiye uğramadı; iç politikada değişimler ve yaptırımların kaldırılması gündemde. İsrail'in bölgedeki konumu güçlenirken, Filistin sorunu devam etmekte. ABD ise bölgedeki nüfuzunu sürdürüp, İsrail-Arap ülkeleri ile ilişkilerini geliştirmeye çalışıyor. Bu durum Rusya için ekonomik ve diplomatik zorluklar oluştururken, Moskova İran'ın nükleer programında şeffaflık sağlamaya çalışacak; ancak İran'a yönelik yaptırımların hafifletilmesi ve Çin'in artan petrol alımı Rusya'nın bölgedeki çıkarlarını zayıflatabilir.
- Yeşil ve dijital dönüşümle birlikte kritik minerallere olan talep hızla artarken, askeri faaliyetler de bu talebi önemli ölçüde yükseltiyor. ABD, AB, Kazakistan, Namibya ve Ukrayna gibi ülkeler, titanyum ve galyum gibi stratejik mineralleri savunma stratejilerinin merkezine alarak "askeri-mineral kompleksi" oluşturuyor. Bu durum sürdürülebilir madencilik ve kalkınma politikaları için risk teşkil ediyor; çünkü askeri talepler, düşük karbonlu enerji sistemleriyle rekabet ederek çevreye zarar verebilir ve yerel halkların haklarının ihlaline yol açabilir.
- Yapay zekâ destekli işe alım sistemleri, işe alım süreçlerini hızlandırmakta ve aday verilerini analiz ederek otomatik kararlar verebilmekte. Ancak bu sistemlerdeki algoritmik önyargılar, adaylar açısından ayrımcılığa yol açabilecek sonuçlar doğurabiliyor. Şeffaflık, hesap verebilirlik ve etik ilkelere uyum eksikliği, bu sistemlerin güvenilirliğini sorgulatmakta. Avrupa Birliği, bu uygulamaları "Yüksek riskli" kategorisine alarak sıkı düzenlemeler getirdi. Buna karşılık, Hindistan'da davranışsal veriler kişisel veri sayılmadığından yasal koruma yetersiz kalmakta. Uzmanlar, yapay zekânın tamamen yasaklanması yerine, insan denetimiyle birlikte şeffaflık, adalet ve veri güvenliği ilkeleri çerçevesinde kullanılması gerektiğini vurgulamakta.

DÜNYA NE KONUŞUYOR?

1-15 Temmuz 2025

Bu Rapor, **Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi (KOSAM)** tarafından özel olarak hazırlanmıştır.

Bu yayının tüm hakları KOSAM'a aittir. KOSAM'ın izni olmadan yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama vd.) yollarla basımı, yayımı, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek sureti ile alıntı yapılabilir. Bu yayındaki tüm fikirler tamamen derlenen enstitüler, yayınlayan yazarlara aittir ve KOSAM'ın yayın politikalarını yansıtmamaktadır.

COPYRIGHT © 2025

KOSAM - Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi

Akabe Mah. Alaaddin Kap Cd. No:130 D:H, 42020 Karatay / Konya TÜRKİYE

Tel: 0539 897 21 01

www.kosam.org

info@kosam.org

İçindekiler

A. EKONOMİ	1
1. Petrol Piyasaları ABD'nin İran'ı Bombalamasına Neden Tepkisiz Kaldı? / Peterson Institute For International Economics (ABD)	1
2. IMEC'in Getirdiği Şanslar ve Sorunlar / The Institute for National Security Studies (İsrail).....	3
3. "Fare Yarışı" Döngüsünden Çıkış ve Nitelikli Kalkınmaya Geçiş / Global Times (Çin)..	5
4. Yunanistan Euro Dışında Kalmanın Eşiğinde / Bruegel (Belçika)	7
5. Yeni Güç Merkezi Olarak Kurumlar: Ekonomik Güvenliği Yeniden Düşünmek / The Japan Institute of International Affairs (Japonya)	8
6. Kaynak Kıtlığı ve Savaş Rus Ekonomisini Kısıtlıyor / International Centre for Defence and Security (Estonya)	10
7. Çin Otomotiv Sektörü İlk Yarıda Güçlü Bir Büyüme Kaydetti / Xinhua Silk Road (Çin)	12
8. Washington'un Korumacılığı Çin'in Etki Alanını Genişletiyor / CATO Institute (ABD)12	
B. POLİTİKA	15
1. Tayvan Boğazı'nda Gerilim ve Küresel Yansımalar / FULCRUM (Singapur)	15
2. İran'ın Hürmüz Boğazı Stratejisi: Jeoekonomik ve Jeopolitik Dengeler / Observer Research Foundation (Hindistan)	16
3. AB-Çin İlişkisi: Gerilim ve Dönüşüm / European Council On Foreign Relations (Almanya).....	18
4. Hindistan'ın Dış Politikada Denge Arayışı / Chatham House (Birleşik Krallık)	20
5. Pentagon Harcamalarında Rekor Artış / Quincy Institute for Responsible Statecraft (ABD)	22
6. Savunma Sanayisi Sürdürülebilir Olabilir mi? / Bruegel (Belçika).....	23
7. Orta Doğu: Yeni Güç Dengesi ve Rusya için Zorluklar / Valdai Discussion Club (Rusya)	24

C. ÇEVRE.....	27
1. Tarım-Gıda Sistemlerinde Finansal İnovasyon İçin Dört Ders / International Food Policy Research Institute (ABD)	27
2. Afrika'da Nükleer Enerjiyle Dönüşüm Hedefi / UNECA (Etiyopya)	29
3. Gıda Üretimini Ekosistem Restorasyonu ve Biyolojik Çeşitliliğin Korunmasıyla Uzlaştıran Çok İşlevli Peyzajlar / CGIAR System Organization (Fransa).....	30
4. Kritik Minerallerin Çıkarılması: Kalkınma ve Sürdürülebilirlik Üzerindeki Etkileri / Institute of Development Studies (Birleşik Krallık)	32
D. SOSYAL.....	33
1. Hindistan, Çin ve Demografinin Riskleri / Observer Research Foundation (Hindistan)	33
2. Filistin Yardımlarının Silah Haline Getirilmesi / Italian Institute for International Political Studies (İtalya)	35
E. TEKNOLOJİ.....	37
1. Bir Algoritma Tarafından İşe Alınma: Yapay Zekânın İşe Alım Üzerindeki Kontrolsüz Etkisi / Observer Research Foundation (Hindistan)	37
2. Microsoft'un Yapay Zekâsı Hastalık Teşhisinde Doktorlara Kıyasla Oldukça Başarılı / TIME (ABD).....	38
3. Hindistan'da Dijital Finansın Yükselişi ve Okuryazar Açığı / National Council of Applied Economic Research (Hindistan)	39
F. GERÇEKLEŞTİRİLECEK ETKİNLİKLER	42

A. EKONOMİ

1. Petrol Piyasaları ABD'nin İran'ı Bombalamasına Neden Tepkisiz Kaldı? / Peterson Institute For International Economics (ABD)

1970'lerde küresel petrol üretim merkezinin yerleşkesi olan Basra Körfezi, ABD gibi yerleşik üreticilerden daha fazla ihracat potansiyeline sahip olduğu için bölgeyle alakalı en ufak bir istikrarsızlık söylemi arz kesintisi korkularına yol açar ve fiyatların hızla yükselmesine sebep olurdu. Ancak 2010 yılından itibaren enerji piyasalarında meydana gelen üç temel değişiklik, petrol piyasalarındaki risk primini tamamen değiştirdi. Söz konusu üç temel değişiklik şunlardır: Batı Yarımkürede üretim ve ihracatın yeniden canlanması, Çin'in son çare ithalatçı olması ve Orta Doğu üreticilerinin petrolü silah olarak kullanmalarının kendi çöküşlerine yol açabilecek iki ucu keskin bir kılıç olduğunu öğrenmeleridir.

ABD, 22 Haziran 2025 tarihinde İran'ın üç nükleer tesisine saldırı gerçekleştirdi. Saldırıların sonucu ortaya çıkan hasar oldukça büyüktü ancak İran'ın nükleer programına ne ölçüde zarar verdiği tartışmalıydı. 12 Haziran tarihinde Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı – UAEA (International Atomic Energy Agency -IAEA), İran'ın Nükleer Silahların Yayılmasını Önleme Anlaşması kapsamındaki yükümlülüklerini ihlal ettiğini resmen açıkladı. Ertesi gün İsrail, İran'ın nükleer tesislerine, askeri liderlerine ve nükleer bilim insanlarına yönelik hava saldırıları başlattı. İran topraklarına karşı gerçekleştirilen saldırılar, petrol fiyatlarını %7,1 oranında artırdı. Fakat, ABD'de saldırıdan sonraki işlem gününde, yani 23 Haziran da düşüşle kapandı. 27 Haziran'da ise tekrar varil başına 65 dolar civarında işlem gördü. Peki, piyasaların güçlü biçimde stoklanmış olması ve İran'ın Hürmüz Boğazı'nı kapatmak istememesinin nedeni neydi? Cevabı, başta konuşulan üç temel değişiklikte yatmakta.

Eğer zamanı 1978'e, İran devriminin arifesine ve ardından gelen 1979 petrol krizine geri sararsak, Orta Doğu başta olmak üzere, Sovyetler Birliği ve Afrika küresel petrol ihracatının %100'ünü, Orta Doğu ise %69'unu oluşturunuyordu. 21. yüzyılda ise mevcut durum değişti. Üç ülke küresel üretimin artık %52,5'ini, ihracatınsa %83,5'ini sağlamakta.

Batı Yarımküre ise 1978’de küresel üretimin %26,6’sını oluştururken 2024 yılında üretimin %37’sini ve küresel ihracatın %16,5’ini gerçekleştirmekte.

Son gelişmeler, petrol piyasalarını önemli şekilde değiştirdi. İlk olarak, Orta Doğu hâlâ önemli bir ihracatçı olsa da Batı Yarımküre (özellikle Kolombiya, Venezuela ve ABD) daha istikrarlı bir bölge olarak öne çıkmakta. Dolayısıyla, görece daha güvenli kabul edilen ülkelerden yapılan petrol ihracatı artış göstermekte. İkinci olarak, OPEC’in (Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü) küresel üretimdeki payı 1978’de %44 iken 2024’te %34’e geriledi. Söz konusu düşüş, örgütün fiyatları kontrol etme ya da yönlendirme kapasitesini ciddi şekilde zayıflattı. Günümüzde OPEC’in küresel petrol piyasaları üzerindeki etkisi oldukça sınırlı hale gelmiş durumda.

Peki Çin’in son çare ithalatçı olması ne anlama geliyor? 1978 yılında Ekonomik İş birliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) üyeleri küresel arzın %70’ini tüketiyordu. Dolayısıyla o zamanın mevcut durumu Batılı devletlerin piyasadaki yaptırım güçlerini daha etkin kılıyordu ancak 2024 yılına gelindiğinde artık eskisi kadar yaptırım güçlerinin olmadığı da bir gerçektir. Çin’in son otuz yılda hızla yükselen ekonomisi, küresel tüketimdeki payını - 1978 yılını baz alırsak- %2,6’dan %16,1’e çıkardı.

Kaynak: PIIE

Üçüncü değişiklik ise Orta Doğu rejimleri ve İran'ın petrolü bir silah olarak kullanmaları. 1973 yılında Arap devletleri petrol arzını durdurdular ve sonraki yıllarda birçok kez arzı durduracaklarına dair tehditlerde bulundular. 1980'lerde İran-Irak savaşında her iki taraf da birbirinin petrol altyapısına saldırdı. Yaşanan gelişmeler, yatırım ve keşif çalışmalarının daha istikrarlı bölgelere yönelmesine neden oldu ve küresel petrol arzını çeşitlendirdi. Ancak, İran ve Orta Doğu'daki rejimler, enerji kaynaklarını baskı unsuru olarak kullanmanın uzun vadede ters etki oluşturduğunu görerek bu yaklaşımdan uzaklaştı.

Her ne kadar İran, Hürmüz Boğazını kapatmakla tehdit etse de ekonomik olarak hayatta kalması için Çin'e tamamen bağımlı olabileceğinin farkında. Yani, petrol sevkiyatını engellemek, alıcıları uzaklaştırır ve talebin zayıf olduğu bir dönemde bu strateji işe yaramaz, çünkü alıcılar pazarda daha güçlü durumdadır. Sonuç olarak, Orta Doğu'daki krizler hâlâ önemlidir, ama artık petrol piyasalarını ciddi biçimde sarsmaları çok daha zordur.

Erişim: <https://www.piie.com/blogs/realtime-economics/2025/why-oil-markets-shrugged-us-bombing-iran>

Anahtar Kelimeler: İran, Petrol Piyasaları, İsrail, ABD.

2. IMEC'in Getirdiği Şanslar ve Sorunlar / The Institute for National Security Studies (İsrail)

Hindistan, Orta Doğu ve Avrupa'yı birbirine bağlamayı hedefleyen IMEC koridoru, ticari rotalarda köklü bir değişim vadederken hem ekonomik fırsatlar hem de diplomatik ve güvenlik temelli zorluklar barındırıyor. 2023 yılında G20 Zirvesi sırasında açıklanan bu proje, Süveyş Kanalı'nı devre dışı bırakan alternatif bir güzergâh öneriyor. Rota, Hindistan'dan başlayarak BAE (Birleşik Arap Emirlikleri), Suudi Arabistan ve Ürdün üzerinden İsrail'e, oradan da Yunanistan ve İtalya olmak üzere Güney Avrupa'ya uzanıyor. Sadece ulaşım altyapısını değil, enerji ve dijital iletişimi de kapsayan kapsamlı bir entegrasyon hedefleniyor.

Birleşik Arap Emirlikleri, halihazırda gelişmiş lojistik sistemleriyle proje için hazır durumda. Dubai Havalimanı, Cebel Ali Limanı ve ulusal demiryolu ağı bu konudaki avantajlar arasında. Aynı zamanda BAE'nin Hindistan'la kurduğu ekonomik bağlar, projeyi sadece altyapı açısından değil, ticari ilişkiler bakımından da öncelikli hâle getiriyor. Abraham Anlaşmaları sonrası İsrail ile kurulan diplomatik ilişki sayesinde BAE, projeye siyasi engel olmaksızın yaklaşabiliyor.

Suudi Arabistan ise projeyi dikkatle değerlendiriyor. Riyad'ın IMEC'e yönelik ilgisi, Vizyon 2030 hedefleriyle bağlantılı. Ancak ülkenin Çin ile derinleşen ekonomik ilişkileri, Washington merkezli bir girişime açık destek verme konusunda çekince oluşturmakta. Altyapı eksiklikleri ve İsrail'le ilişkilerin normalleşmemesi de Suudi katılımını yavaşlatıyor.

İsrail açısından girişim hem ekonomik hem de jeopolitik açıdan tarihsel bir fırsat. Hindistan, Körfez ülkeleri ve Avrupa'yla ilişkilerin güçlenmesi, ülkenin stratejik önemini artırıyor. 2022'de Hayfa Limanı'nın bir Hint şirketi tarafından satın alınması, bu bağların somutlaşan adımlarından biri. Ancak projeye katılım, güvenlik açısından da önemli sorumluluklar doğuruyor.

Türkiye'nin projeye dâhil edilmemesi, olumsuz tepkiyle karşılanıyor. Ankara, doğu-batı taşımacılığında en uygun güzergâhın Türkiye üzerinden geçtiğini savunarak IMEC'i kendi bölgesel konumuna yönelik bir tehdit olarak yorumluyor. Bu doğrultuda Irak üzerinden El-Fav Limanı'ndan Türkiye'ye uzanacak alternatif bir rota olan Kalkınma Yolu'nu ön plana çıkarıyor. Ayrıca Suriye üzerinden yeni hatların teşvik edilmesi de Türkiye'nin gündeminde yer alıyor.

Genel tablo, bölgedeki aktörlerin IMEC'e farklı öncelikler ve stratejik hesaplarla yaklaştığını gösteriyor. Proje, sadece bir taşımacılık hattı olmanın ötesinde, jeopolitik pozisyon alma ve bölgesel merkez olma rekabetine sahne oluyor. Kara güzergâhlarının sınırlı kapasitesine rağmen, farklı yolların yedeklenmesi fikri, birçok devletin çıkarlarına hizmet edecek şekilde ortak zeminde buluşmalarına olanak sağlayabilir.

Erişim: <https://www.inss.org.il/publication/imec/>

Anahtar Kelimeler: Orta Doğu, Rekabet, Ticaret.

3. “Fare Yarışı” Döngüsünden Çıkış ve Nitelikli Kalkınmaya Geçiş / Global Times (Çin)

Çin piyasasında ortaya çıkan “Fare yarışı” rekabeti, belirli sektörlerde düzensiz fiyat savaşları ve homojenleşmiş rekabetin açık işareti haline gelmiştir. Mevcut koşullar, sınırsız rekabetin olduğu piyasa mekanizmalarını bozarak yüksek kaliteli ürünlerin çıkışını engellemekte. Çin “Fare yarışı” rekabetini kontrol altına almak için, kapsamlı önlemleri önceliklendirdi.

Rekabet, piyasa ekonomisinin yapı taşıdır. Ancak “Fare yarışı” rekabeti ya da “Yıkıcı rekabet” piyasa koşullarına aykırıdır ve dezavantajları vardır. İlk olarak, “Fare yarışı” rekabeti sektörün gücünü azaltmakta. Örneğin, Çin’in yeni elektrikli araç (NEV) sektörü, son on yıldır küresel üretim ve satışlarda lider konumda. Ancak 2024 yılında sektörün kâr marjı %4,3’e geriledi. Yalnızca BYD, Seres, Li Auto ve Leapmotor kâr açıklarken, birçok şirket Ar-Ge harcamalarını kısmak zorunda kaldı. Kısa vadede fiyat rekabetine odaklanmak satışları artırabilir; ancak bu durum, kârlılığı düşürür, inovasyonu, teknolojik ilerlemeyi ve satış sonrası hizmet yatırımlarını sınırlar, dolayısıyla uzun vadede küresel rekabet gücünü zayıflatır.

İkinci olarak, maliyetleri düşürmek isteyen bazı firmalar pazar güçlerini kötüye kullanarak ödemeleri erteliyor ya da maliyetleri tedarikçilere yüklüyor. Bu durum 2024 yılında otomobil parça sektöründe kâr marjının %0,3 azalmasına, yükümlülüklerin ise %10,6 artmasına yol açtı. Bu tür uygulamalar, kaliteli ürünlerin yerini düşük kaliteli ürünlerin almasına neden olurken, sektör ekosisteminin acilen iyileştirilmesi gerektiğini ortaya koydu.

Üçüncü olarak, bu tür rekabet iç ekonomik döngüyü sekteye uğratiyor. Sağlıklı rekabet ortamı; yüksek kaliteli büyüme, güçlü inovasyon, talebe uyum, marka değeri ve ürün kalitesi gerektirir. Aynı zamanda yatırımcılara kazanç, şirketlere kâr, çalışanlara adil ücret ve devlete vergi geliri sağlamalıdır. Ancak bunun yerine yaşanan “Fare yarışı” türü rekabet; kaynak israfına, inovasyonun önlenmesine, arz-talep dengesinin bozulmasına ve ücret, vergi ile yatırım güveninin zedelenmesine neden olarak ekonomiyi olumsuz etkiliyor.

Peki “Fare yarışı” rekabetine neden olan etmenler nelerdir? Temel olarak, arz-talep dengesizliği, kusurlu piyasa sistemleri ve birbiriyle uyumsuz bölgesel öncelikler gibi çeşitli etkenlerin tezahürü olarak ortaya çıkmıştı. Sona erdirmenin yolu ise, etkili bir devlet ile sağlıklı işleyen piyasa arasındaki dengeyi doğru kurmak. Çin, hedeflenen dönüşüm doğrultusunda bazı temel reformlar uyguladı. 2025 yılında, haksız rekabete ve uygunsuz müdahalelere engel olmayı amaçlayan Birleşik Ulusal Pazar Kurma Rehberi yayımlandı. 20 Nisan’da, Çin’de adil rekabet inceleme düzenlemelerinin uygulanmasını güçlendirmeye yönelik bir dizi önlem yürürlüğe girdi.

Kaynak: VCG

Hükümetin eylemleri ne kadar etkili ve standart olursa, piyasa o kadar sağlıklı işler. 1 Haziran’da, KOBİ’lerin ödemeleri geciktirmemesi için düzenlemeler yürürlüğe girdi; 17 otomobil üreticisi, tedarikçilere 60 gün içinde ödeme yapmayı taahhüt etti. Ayrıca, başka bir otomobil üreticisi de sağlıklı ve düzenli bir endüstriyel ekosistem oluşturmayı taahhüt etti. 3C ürünlerinde %15, ev aletleri ve ev eşyalarında ise %20 oranında sübvansiyon sağlanarak takas programları teşvik edildi. Ticaret Bakanlığı, 31 Mayıs itibarıyla beş ana kategoride toplam 1,1 trilyon yuanlık satışın gerçekleştiğini açıkladı. Çin, adil rekabeti teşvik ederek "Fare yarışı" rekabetini sonlandırmaya yönelik kapsamlı adımlar atıyor. Endüstri dernekleri fiyat istikrarı ve üretim düzenlemeleri konusunda aktif rol üstleniyor. Şirketler de sorumluluk alarak üretimi kısıtlıyor ve ihalelerde teknolojiye öncelik veriyor.

Erişim: <https://www.globaltimes.cn/page/202506/1337235.shtml>

Anahtar Kelimeler: Çin, Rekabet, Ekonomi.

4. Yunanistan Euro Dışında Kalmanın Eşiğinde / Bruegel (Belçika)

Yunanistan on yıl önce 25 Haziran ve 12 Temmuz 2015 tarihleri arasında 25 yıllık tarihinin en önemli olayını yaşadı. Kreditörleriyle yaşadığı anlaşmazlık nedeniyle Euro bölgesinden çıkma tehlikesiyle karşı karşıya kaldı. Dönemin Başbakan'ı Alexis Tsipras, Avrupa Komisyonu'nun kurtarma önerilerini reddetmek için referandum yapılmasını istedi ve seçmenler tarafından desteklendi. Ancak strateji başarısız oldu ve kreditörleri koruyan siyasi açıdan acı verici bir uzlaşma sağlandı. Böylece, Almanya Maliye Bakanı tarafından gündeme getirilen Yunanistan'ın Euro bölgesinden çıkması önlenmiş oldu.

Yunanistan'da yaşanan krizin arka planında, Maastricht Antlaşması'nın eksiklerini gidermek için 2010-2015 döneminde Euro Bölgesi'nin siyasi ve kurumsal düzeninde yapılan reformlar yer almakta. Bu eksiklikler büyük ölçüde ulusal egemenlik ile ortak karar alma mekanizmaları arasındaki gerilimden kaynaklanıyordu. Anlaşma, yüksek borca sahip ülkelerin kurtarılmasını yasakladığı için Yunanistan gibi ülkelerin bütçelerini finanse etmeleri zorlaşmıştı.

Kaynak: Bruegel

2009 yılında Yunanistan'ın GSYH'nin %15'inden fazla açık vermesi ve borç seviyesinin çok yüksek olması, Euro Bölgesi'ndeki yapısal eksiklikleri gün yüzüne çıkardı. Krizden çıkış için borç erteleme, düşük faizli krediler veya sıkı mali önlemler gerekiyordu. Yunanistan'ın mali sorunları azalan rekabet gücü ve son derece kayırmacı bir devletin doğrudan bir sonucuydu. Çeşitli destek programları bu gerçeği göz önünde bulundurmamak zorundaydı.

Peki 10 yıl sonra krizden neler öğrenildi? Yunanistan'ın Euro bölgesinden çıkmanın eşiğinden dönmesi, ülkelerin çıkışı bir tehdit olarak kullanamayacağı mesajını netleştirdi. Ayrıca AB ve Euro Bölgesi benzer krizlere karşı artık daha hazırlıklı. Bankacılık denetimi güçlendirildi ve Avrupa İstikrar Mekanizması finansal destek sunmaya hazır hale getirildi.

Yunanistan krizinden çıkarılacak en önemli ders, Avrupa entegrasyonunun güven temelli ilerlemesi gerektiğidir. Halihazırda Avrupa'nın daha fazla entegrasyonu için güçlü jeopolitik argümanlar bulunmaktadır ancak on yıl önceki durum, güvenin eksik olduğu bir durumda koşullar tarafından daha fazla entegrasyona zorlandığında bunun çok pahalıya mal olabileceğini göstermiştir.

Erişim: <https://www.bruegel.org/first-glance/when-greece-was-brink-euro-exit-disaster-averted-lessons-learned>

Anahtar Kelimeler: Euro Bölgesi, Kriz, Yunanistan.

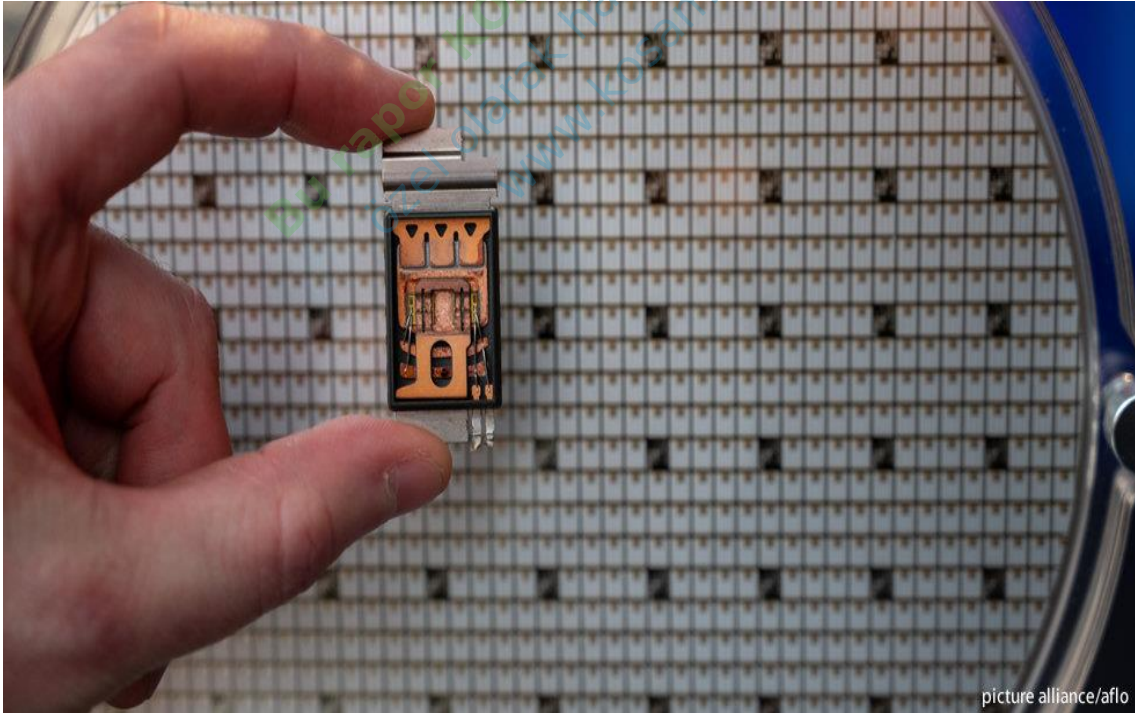
5. Yeni Güç Merkezi Olarak Kurumlar: Ekonomik Güvenliği Yeniden Düşünmek / The Japan Institute of International Affairs (Japonya)

Klasik Ticaret Teorisi'nde, emek yoğun üretim ve sermaye yoğun üretime sahip olan ülkelerin karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olduğu kabul edilir. Ancak Profesör Nathan Nunn, otomobil motorları ve fotoğraf ekipmanları gibi bazı ürünlerin sözleşme yoğun yapısı nedeniyle üretiminde hukuk sisteminin kalitesinin de belirleyici olduğunu öne sürüyor. Bir ülkenin hukuk sisteminin kalitesi sözleşme yoğun üretimde uluslararası rekabet gücünü önemli ölçüde etkiler.

Fikri mülkiyet koruması bilgi yoğun sektörlerde, sağlam çevre ve çalışma standartları ise tedarik zincirlerinde rekabet avantajı sağlayabilir. Bu yaklaşım ekonomik güvenlik alanına da uygulanabilir: hassas teknolojiler veya stratejik materyaller içeren ürünler "ekonomik güvenlik yoğun" olarak değerlendirilebilir ve güçlü yasal çerçevelere ve gelişmiş teknolojik altyapıya sahip ülkeler, bu sektörlerde karşılaştırmalı üstünlük elde edebilir. Çok uluslu şirketler için iş ortamında öngörülebilirlik, yatırım ölçeğini ve yönünü belirlemede önemli bir faktördür.

Devletin iş dünyasına keyfi müdahaleleri artarken, ekonomik güvenliğe yönelik şeffaf ve sağlam yasal temeller, kurumsal altyapısı güçlü ülkeleri yatırım açısından daha çekici kılmakta. Geniş işgücü havuzu nedeniyle emek yoğun endüstrilerin Çin'de yoğunlaşması gibi, örneğin askeri uygulamalarda kullanılmak üzere stratejik ürünler ve hassas teknolojiler içeren tedarik zincirlerinin de ekonomik güvenlik konusunda kurumsal avantajlara sahip ülkelere yönelmesi kaçınılmaz.

2024 yılı mayıs ayında Japonya, Ekonomik Güvenliği Teşvik Yasası kapsamında yasal omurgasıyla uyumlu bir güvenlik izni sistemi getirerek kayda değer bir adım attı. Bu sayede Japonya, ekonomik güvenlik alanındaki karşılaştırmalı avantajını önemli ölçüde artırdı. Günümüzde gelişmekte olan ülkeler, kendilerini küresel ekonomide etkin bir şekilde konumlandırmak için alternatif rekabet gücü kaynaklarını tanımlamalı ve geliştirmeli. Yeterli üretim altyapısına sahip gelişmekte olan ülkeler için, sağlam yerel kurumlara sahip olmak, küresel teknoloji ekosistemlerine entegre olmanın kritik bir ön koşuludur.

Kaynak: Aflo

Erişim: https://www.jiia.or.jp/en/ajiss_commentary/Institutions-as-the-New-Powerhouse.html

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Güvenlik, Japonya, Rekabet.

6. Kaynak Kıtlığı ve Savaş Rus Ekonomisini Kısıtlıyor / International Centre for Defence and Security (Estonya)

Askeri harcamalarda yaşanan keskin artış Rusya'da geçici bir ekonomik büyüme ve refah yanılsaması oluşmasına olanak sağladı. Ancak bu model sürdürülebilir değil ve giderek daha büyük yapısal sorunlara yol açmakta. Şimdiye kadar savaş, diğer sektörlerin yetersiz finansmanı ve çeşitli idari başarısızlıklar için evrensel bir mazeret işlevi gördü. Ancak çatışmaların durması halinde, sivil ihtiyaçlarla ilgili konular yeniden gündeme gelecek. 2022 yılının ikinci yarısında Rusya, Ukrayna'ya karşı hızlı bir zafer hedeflemişti, fakat zafer mümkün olmayınca uzun süreli bir yıpratma savaşına dönüştü. Bu durum, hükümeti ekonomiyi savaş temelli bir yapıya geçmeye zorladı. Rus savaş ekonomisinin evrimi üç aşamaya ayrılabilir:

1. Aşama (2022-23): Toparlanma ve kriz yönetimi
2. Aşama (2023-24): Aşırı ısınma ve ekonomik dengesizlik
3. Aşama (2024-25): Derinleşen çarpıklık ve küçülen sivil ekonomi

Savaş ekonomisinin ilk aşamasında, devletin savunma sanayisine ve asker maaşlarına aktardığı fonlar tüketici harcamalarını artırarak ekonomik büyümeyi tetikledi; bu da vergi gelirlerini önemli ölçüde artırdı. İkinci aşamada ise işsizlik neredeyse tamamen ortadan kalktı, ancak 2–3 milyonluk ciddi bir işgücü açığı ortaya çıktı. 2024 yılına gelindiğinde savunma fabrikaları tam kapasiteyle çalışırken, tüketici harcamaları ve emlak fiyatları rekor düzeylere ulaştı. Ancak cephedeki kayıplar arttıkça devlet daha fazla ekipman ve mühimmat siparişi vererek harcamaları sürdürdü.

Hükümet askeri alımlar yoluyla yapay talep oluşturmaya devam ederse yeni bir arz-talep dengesi ortaya çıkar ve daha yüksek fiyatlar belirlenir. Bu nedenle Rusya'da enflasyon yükseldi ve resmi olarak yıllık %10'u aştı. Merkez Bankası, enflasyonu kontrol altına almak amacıyla faiz oranını %21'e çıkardı, ancak bu hamle sivil ekonomiyi baskılarken, devlet destekli savunma sanayi daha az etkilendi. Bazı analistlere göre yüksek faiz oranları, yatırımları kısıtladığı için enflasyonu kontrol altına almak yerine körükleyebilir.

Rusya'nın ekonomik görünümü karamsar. Askeri harcamaların artması, sivil ekonomiyi giderek zayıflatmakta. Karayolu taşımacılığı, inşaat ve tarım gibi düşük vasıflı işgücüne

dayalı sektörler zor durumda ve savunma sanayisindeki ücretlerle rekabet edememekte. Savaştan önce sivil üretime odaklanan birçok sektör artık askeri siparişlere bağımlı hale gelmiş durumda. Ancak bu sektörlerin sivil pazarlardaki rekabet gücü oldukça zayıf; yaptırımlar ihracatı azaltırken, Çin'in rekabeti artmakta. Askeri harcamaların azaltılması ekonomide ciddi sarsıntılara yol açabilir ve dengeyi yeniden kurmak uzun ve sancılı olabilir.

Yaptırımların kaldırılması veya önemli ölçüde hafifletilmesi, sivil havacılık ve kereste endüstrisi gibi ağır şekilde etkilenen bazı sektörlerle fayda sağlayabilir. Ancak savaşın Rusya itibarına verdiği zarar kalıcıdır ve toparlanması uzun zaman alacaktır.

Son olarak, Rusya yönetimi savaşın sona erdirilmesi için atılması gereken adımlar konusunda belirsizlik içerisinde. Savaş biterse, bastırılmış sorunlar gün yüzüne çıkacak ve özellikle cephedeki askerlerin sivil hayata dönüşü ciddi sorunlar oluşturacak.

Kaynak: EPA

Erişim: <https://icds.ee/en/resource-scarcity-and-war-are-strangling-russias-economy/>

Anahtar Kelimeler: Savaş, Ekonomi, Rusya.

7. Çin Otomotiv Sektörü İlk Yarıda Güçlü Bir Büyüme Kaydetti / Xinhua Silk Road (Çin)

Çin Otomobil Üreticileri Birliği'nin 10 Temmuz Perşembe günü yayınladığı verilere göre, Çin'in otomobil üretimi ve satışları yılın ilk yarısında çift haneli büyüme kaydetti. Yaşanan büyüme dünyanın en büyük ikinci ekonomisinde yurtiçi tüketimin canlı olduğunu gösterdi.

Bu dönemde, ülkenin otomobil üretimi bir önceki yıla göre %12,5 artışla 15,62 milyona ulaşırken, otomobil satışları %11,4 artışla 15,65 milyon adede yükseldi.

Yeni enerji araç üretimi geçen yıla göre %41,4 artarak ilk altı ayda 6,97 milyon adede ulaştı. Satışlar da yıllık bazda %40,3 artışla 6,94 milyon adet oldu.

Erişim: <https://en.imsilkroad.com/p/346539.html>

Anahtar Kelimeler: Otomotiv Sektörü, Çin, Üretim.

8. Washington'un Korumacılığı Çin'in Etki Alanını Genişletiyor / CATO Institute (ABD)

Trump yönetimi, Çin ile olan ticaretin hem yerli üretimi hem de ulusal güvenliği tehdit ettiğini öne sürerek korumacı adımlar attı. Rasyonel bir ticaret stratejisi yerine, ABD üretimini ülkeye geri getirme hayaline dayalı politikalar uygulandı. 22 ülkeye yeni gümrük tarifeleri açıklandı. Japonya ve Güney Kore'ye %25 oranında tarife uygulanacağı duyurulurken; Güneydoğu Asya Ulusları Birliği (ASEAN) ülkelerinden Kamboçya'ya %36, Malezya'ya %25, Endonezya'ya %32, Laos'a %40 ve Tayland'a %36 oranında tarifeler belirlendi. Yönetim, tarifelerin artırılabilceğini ve dolaylı yoldan yapılan sevkiyatların da kapsama alınabileceğini ifade etti.

2024 itibarıyla ABD ithalatının %13,95'ini oluşturan Japonya, Güney Kore ve ASEAN ülkeleriyle ilişkiler zarar gördü. Çin ise Bölgesel Kapsamlı Ekonomik Ortaklık (RCEP) kapsamında bu ülkelerle serbest ticaret ilişkilerini güçlendirdi. ABD'nin sert tutumunun

aksine, Çin piyasa erişimi sunarak bölgedeki etkisini artırdı. Singapur merkezli akademisyenler tarafından geliştirilen "Tercih Anatomisi Hizalanma Endeksi", ABD'nin korumacı yaklaşımının 2017'den bu yana Endonezya, Malezya ve Tayland gibi ülkeleri Çin'e yakınlaştırdığını ortaya koydu.

Xi Jinping, Nisan sonunda Malezya, Vietnam ve Kamboçya'ya yaptığı ziyarette ticari bağları pekiştirdi. Malezya lideri, Çin'i "güvenilir" bir ortak olarak tanımladı. 21 Mayıs'ta Çin-ASEAN Serbest Ticaret Alanı'nın 3.0 versiyonu tamamlandı. Öte yandan Trump, tarifeleri karşılıklılık ilkesine dayandığını söylese de örneğin Güney Kore'nin yalnızca %0,79 oranında etkin tarife uygulamasına rağmen %25'lik tehdit alması, söylemle uygulama arasında tutarsızlık olduğunu gösterdi.

Kaynak: CATO

2019 yılında yeniden müzakere edilen ABD-Güney Kore Serbest Ticaret Anlaşması (KORUS) ile Güney Kore'ye bazı tavizler tanınmıştı. Ancak KORUS'un ihlal edilmesi, ABD'nin ticari güvenilirliğini tehlikeye sokmakta. Japonya ve Güney Kore siyasi olarak Çin'e yönelme eğiliminde olmasa da ekonomik yakınlaşma olasılığı Washington'da kaygıya neden olmaktadır.

Mayıs ayında düzenlenen üçlü zirve, ABD'nin korumacılığı karşısında ortak tepki arayışını ortaya koydu. ASEAN ülkeleri, Çin'in uygulamalarından rahatsızlık duyabilir; ancak ABD öngörülemez ve tek taraflı bir partner olarak algılandıkça, Çin'in etkisi artacak. Washington'un saldırgan ticaret politikaları yalnızca ekonomik değil, jeopolitik anlamda da maliyetli sonuçlar doğurmakta.

Erişim: <https://www.cato.org/blog/new-tariffs-will-push-countries-closer-china>

Anahtar Kelimeler: Ticaret, Çin, ABD, Tarife.

Bu rapor KOSAM tarafından
özel olarak hazırlanmıştır.
www.kosam.org

B. POLİTİKA

1. Tayvan Boğazı'nda Gerilim ve Küresel Yansımalar / FULCRUM (Singapur)

ABD'nin 21 Haziran tarihinde İran'ın kritik nükleer tesislerine düzenlediği saldırılar, Tayvan Boğazı'ndaki güvenlik dengeleri açısından önemli sonuçlar doğurabilir. Eğer saldırılar İran'ı nükleer hedeflerinden caydırırsa, Washington'un askeri gücü Çin'e yönelik ciddi bir caydırıcılık mesajı olarak algılanabilir. Aksi hâlde, ABD'nin Orta Doğu'da yeni bir çatışmaya saplanması, Pekin tarafından Tayvan'ı zorla ele geçirmek için elverişli bir zamanlama olarak değerlendirilebilir.

Tayvan, GSYH'sinin %2,5'ini savunma harcamalarına ayırmakta ve bu oranı %3'ün üzerine çıkarmayı planlıyor. Washington ise bu çabayı yetersiz buluyor; Başkan Trump, mevcut savunma harcaması oranının %10'a yükseltilmesi gerektiğini ifade ediyor. ABD'nin diğer müttefiklerinden talep ettiği %5'lik seviyenin oldukça üzerinde olan bu beklenti, Tayvan'a uygulanan siyasi ve askeri baskının boyutunu gözler önüne seriyor.

Çin, Tayvan çevresindeki askeri faaliyetlerini hem nitelik hem de nicelik açısından artırdı. İlk kez Şandong ve Liaoning uçak gemileri aynı anda Pasifik'te konuşlandırıldı; üçüncü uçak gemisi ise deniz testlerinden geçti. Ayrıca, Çin'in füze envanteri genişletilerek Tayvan ve ona yardım edebilecek ABD kuvvetlerini hedef alma kapasitesi güçlendirilmekte.

Yaşanan askeri gelişmeler, Çin'in Tayvan'a yönelik potansiyel işgal kapasitesinin önemli ölçüde büyüdüğünü gösteriyor. Toplumun %80'inden fazlası Tayvan'ın mevcut statükosunun korunmasını istiyor; ancak yalnızca yaklaşık %20'lik bir kesim bunun uzun vadede sürdürülebileceğine inanıyor. Ortaya çıkan güven kaybı, Pekin'in uyguladığı askeri ve psikolojik baskının Tayvan kamuoyunu etkilediğini ve ABD'nin güvenilirliği konusunda soru işaretleri doğduğunu gösteriyor.

Güneydoğu Asya ülkeleri, doğrudan askeri katkı sunamasa da Tayvan meselesine dair bölgesel düşünceyi şekillendirecek stratejik söylemler geliştirme potansiyeline sahip.

Çin'in yalnızca askeri hareketlerine odaklanmak yerine, şiddet içermeyen uzun vadeli baskı stratejilerine dikkat çekmek önemli. Ayrıca, Washington'un beyanları ile eylemleri arasında tutarlılık talep etmek ve ABD'nin gerçekten Asya'yı önceliklendirmesini sağlamak, bölgesel istikrar adına kritik olabilir. ABD'nin özellikle Orta Doğu'daki çatışmalara fazlasıyla odaklanması, Asya'daki caydırıcılığı sekteye uğratabilir.

Tayvan Boğazı'nda gerçek bir çatışma riski mevcut olsa da bu riskin yakın zamanda gerçekleşeceğine dair somut göstergeler bulunmuyor. Yine de bölge ülkeleri ortak bir barış ve istikrar mesajı etrafında birleştiği sürece, olası tehditler daha yönetilebilir hâle gelebilir. ABD'nin Asya'daki askeri caydırıcılığını sürdürmesi ve müttefik ülkelerin söylemsel birlikteliği, krizin kontrol altında tutulmasında belirleyici rol oynayacaktır.

Kaynak: Daniel Ceng

Erişim: <https://fulcrum.sg/possible-conflict-in-the-taiwan-strait-southeast-asia-can-help-us-maintain-focus/>

Anahtar Kelimeler: ABD, Çin, Güvenlik, Tayvan.

2. İran'ın Hürmüz Boğazı Stratejisi: Jeoekonomik ve Jeopolitik Dengeler / Observer Research Foundation (Hindistan)

İran'ın Hürmüz Boğazı'nı kapatma tehdidi, enerji geçiş yollarının jeopolitik kırılma noktalarını bir kez daha gündeme taşıdı. ABD-İsrail hava saldırıları sonrası İran Parlamentosu, Arap Denizi'ne açılan 32 km genişliğindeki Hürmüz'ün kapatılmasını

öneren bir tasarıyı onayladı. Nihai karar İran Yüksek Ulusal Güvenlik Konseyi'ne ait olsa da bu gelişme İran'ın stratejik hesaplamalarında yeni bir eşiği temsil etmekte.

Petrolün %25'i (günde 21 milyon varil) ve deniz yoluyla taşınan LPG'nin %20'si Hürmüz'den geçiyor. Enerji akışının %80'inden fazlası Çin, Hindistan, Japonya ve Güney Kore gibi Asya ülkelerine yöneliyor. Tahran, son 15 yılda altı kez Hürmüz Boğazı'nı kapatma tehdidinde bulundu. Ancak 2025'teki oylama, ilk kez yasama düzeyinde atılmış resmi bir adım olarak öne çıktı.

Hürmüz'ün jeostratejik önemi, İran'a orantısız bir baskı aracı sağlarken, olası bir ablukada ülkenin kendisi de ağır ekonomik sonuçlarla yüzleşecek. 2023 yılında enerji sektörü İran ihracatının %54,4'ünü oluştururken, Çin'e yapılan petrol satışları günlük 1 milyon varile ulaşarak 40 milyar dolarlık gelir sağladı. Hürmüz'ün kapanması durumunda, İran yalnızca Pekin'i değil, Katar, Birleşik Arap Emirlikleri ve Suudi Arabistan gibi Körfez ülkelerini de etkileyecek. Bu ülkeler sırasıyla günde 1,5 milyon, 3 milyon ve 5,5 milyon varil petrol ihraç etmekte. Alternatif boru hatlarının kapasitesi sınırlı olduğundan tedarik zinciri sekteye uğrayacak.

Kaynak: Getty

Asya ekonomileri açısından da risk büyüktür. Hindistan, Çin, Japonya ve Güney Kore'nin toplam günlük ithalatı 10 milyon varilin üzerinde. Dolayısıyla böyle bir kesinti, enerji akışlarını tehdit ederek fiyatları varil başına 150 dolar seviyesine çıkarabilir. Hintli denizcilerin küresel filodaki payı %10 olduğu için, olası kriz ülkede iç karışıklıklara yol açabilir.

Deniz taşımacılığında ise 2019 yılındaki tanker krizinde olduğu gibi sigorta ve taşıma ücretlerinde ciddi artışlar öngörülüyor. Savaş riski primleri %0,1'den %0,5'e yükselmiş ve bu da büyük ham petrol tankerlerinin tek bir seferi için 500 bin doların üzerinde ek maliyet oluşturmuştu. Sigorta şirketlerinin Körfez bölgesini "yüksek riskli" olarak sınıflandırması durumunda, sigorta masraflarının %300 ila %500 oranında artması bekleniyor. 2019 yılında bu tür tankerlerin günlük kiralama bedeli 30 bin dolardan 150 bin doların üzerine çıkmıştı. Hürmüz'de yaşanacak bir kriz, Malakka veya Süveyş gibi diğer geçiş noktalarını da etkileyebilir. Enerji güvenliği artık bölgesel değil küresel bir öncelik hâline gelirken, jeoekonomik dengeler tüm aktörlerin ortak sorunu olmaya devam ediyor.

Erişim: <https://www.orfonline.org/expert-speak/chokepoint-checkers-iran-s-strait-of-hormuz-gambit>

Anahtar Kelimeler: İran, Hürmüz Boğazı, Petrol.

3. AB-Çin İlişkisi: Gerilim ve Dönüşüm / European Council On Foreign Relations (Almanya)

2025 yılı, Avrupa Birliği ile Çin arasındaki resmi ilişkilerin 50. yılı olarak kutlanıyor. Çin hâlâ ithalat açısından AB'nin en büyük ticaret ortağı konumunda. Ancak son yıllarda, özellikle Avrupa Komisyonu nezdinde, AB'nin Çin'e yönelik yaklaşımı sertleşti. Avrupa'nın temel sorunu ise, Çin inandırıcılığının zayıf olması. Bu bağlamda, temmuz ayında Pekin'de düzenlenecek olan AB-Çin zirvesi, ortak bir ses bulmak için önemli bir fırsat sunmakta.

Avrupalı liderlerin Çin'e yönelik uzun bir şikâyet listesi bulunuyor. Bunların başında, Çin'in devlet destekli kapasite fazlası üretimiyle Avrupa pazarını doldurması ve sanayisizleşmeye neden olması geliyor. Otomotiv ve yenilenebilir enerji gibi stratejik sektörlerde Çin'in ham madde ihracatına getirdiği kısıtlamalar da ekonomik zorlayıcılık olarak değerlendiriliyor. Avrupa şirketlerinin Çin pazarına eşit erişim talepleri hâlâ karşılık bulmuyor. Ayrıca, Çin'in Moskova ile olan yakın ilişkisi ve Ukrayna'daki savaşa dolaylı desteği de AB için ciddi bir güvenlik endişesi oluşturuyor.

Pekin, 2024 yılının ikinci çeyreğinde bazı adımlar atarak iyi niyet gösterdi: 30 Nisan’da Avrupa Parlamentosu üyelerine yönelik bazı yaptırımlar kaldırıldı. Ancak bu jestler Avrupa’da, gerçek değişim yerine sembolik tavizler olarak algılandı. Çin tarafı ise, 2021 yılında Avrupa Parlamentosu tarafından durdurulan Yatırım Anlaşması’nın (CAI) kapsamlı versiyonunu yeniden canlandırmak istemekte. Buna karşın, AB yetkilileri anlaşmayı canlandırma niyetlerinin olmadığını net biçimde ifade etti.

Çinli yetkililer, “Aşırı kapasite” gibi Avrupa’nın dile getirdiği sorunları gerçek dışı olarak görüyor. Çin’in temel yaklaşımı, AB eleştirilerinin ABD’nin etkisiyle şekillendiği yönünde. Xi Jinping, Batılı ülkelerin Çin’i kuşatma politikası izlediğini belirtiyor. Çin medyası ve düşünce kuruluşları da Avrupa’nın tutumunu Washington’a hizmet eden bir çizgiye oturtuyor.

Kaynak: Aurelien Morissard

AB’nin liderlik ve stratejik birlik eksikliği, onu Çin’in geleneksel “Bekle-gör” politikasına karşı savunmasız bırakıyor. Pekin, Avrupa’nın iç bölünmüşlüğü nedeniyle baskı görmeyeceğini varsayıyor ve “Böl ve yönet” stratejisiyle üye devletlerle ayrı ayrı ilişkiler kurmayı sürdürüyor. 2024 boyunca birçok Avrupalı liderin Çin’e bireysel ziyaretler yapması da AB’nin birleşik bir duruş sergilemesini engelledi.

AB, yaklaşan zirveyi Çin’e karşı net mesajlar vermek için kullanmalı. Brüksel, Çin politikasının ABD ile tarihsel olarak örtüşen çıkarlar nedeniyle şekillendiğini, ancak

bunun nedensellik değil, sadece örtüşme olduğunu vurgulamalı. AB son yıllarda ekonomik güvenlik alanında yeni araçlar geliştirdi: yatırım tarama sistemleri, ihracat kontrolleri, ekonomik zorlamaya karşı önlemler ve gümrük tarifeleri gibi savunma mekanizmaları. Eğer Pekin, Avrupa'nın uyarılarını dikkate almazsa, AB bu araçları hayata geçirebilir. Ancak o zaman Çin tarafından ciddiye alınma ihtimali artabilir.

Erişim: <https://ecfr.eu/article/new-tools-how-the-eu-can-show-china-it-means-business/>

Anahtar Kelimeler: AB, Çin, Rekabet.

4. Hindistan'ın Dış Politikada Denge Arayışı / Chatham House (Birleşik Krallık)

Son dönemde art arda gerçekleşen BRICS ve Quad toplantıları, Hindistan'ın giderek daha karmaşık hale gelen uluslararası düzlemde stratejik dengesini sürdürme çabasını öne çıkardı. Hindistan Dışişleri Bakanı S. Jaishankar'ın Washington'da katıldığı Quad toplantısının hemen ardından Başbakan Modi'nin Brezilya'daki BRICS zirvesine gitmesi, Yeni Delhi'nin çok yönlü dış politika yürütme yeteneğini gözler önüne serdi. Çin ve Rusya liderlerinin zirveye katılmaması, Hindistan'ın daha çok kendi değerlerine uygun bir zeminde görünürlük kazanmasını kolaylaştırdı.

Hindistan, BRICS'i ekonomik bir platform olarak değerlendirirken Çin ve Rusya'nın jeopolitik yönelimlerinden ayrılmakta. Doların küresel etkisine dair tartışmalarda temkinli duruşunu koruyan Yeni Delhi, Çin yuanı merkezli sistem önerilerine de mesafeli yaklaşmakta. BRICS'in genişlemesi konusundaki çekince, Hindistan'ın gruptaki etkisini yitirme endişesiyle bağlantılı.

Öte yandan Hindistan, BRICS toplantısında Keşmir'deki saldırılara karşı sert ifadelerle yer verdi. Çin'in Pakistan ile olan ilişkisi ise bu talebin karşılık bulup bulamayacağı konusunda belirsizlik oluşturmakta. Şanghay İşbirliği Örgütü bildirilerine yönelik mesafeli tavır, Hindistan'ın bazı Küresel Güney ülkeleriyle aynı çizgide yer almadığını gösterse de Modi'nin beş ülkeden oluşan diplomatik turu, liderliğini yeniden ortaya koyma isteğini yansıtmakta. Batı ile ilişkilerde ise Hindistan, son G7 ve Quad toplantılarında daha yakın

iş birlikleri geliştirdi. 2020 yılında Çin sınır geriliminden sonra Quad'a olan bağlılık arttı. Ancak Yeni Delhi, askeri ittifak benzeri yapılar içinde yer almaktan kaçınarak stratejik özgürlüğünü korumaya çalışmakta.

Hindistan-ABD ilişkileri zaman zaman sınavdan geçse de taraflar uzun vadeli çıkarları doğrultusunda iş birliğini sürdürmekte kararlı görünüyor. Keşmir meselesindeki farklı yaklaşımlar ve ABD'nin Pakistan ile temasları, Hindistan'da rahatsızlık oluşturdu. Yine de her iki ülke, Çin'e karşı stratejik ortaklığı devam ettirme konusunda hemfikir. Geçici ticaret anlaşması arayışları, karşılıklı ekonomik baskılara rağmen ilişkileri dengede tutma çabasını yansıtıyor. Hindistan'ın dış politika yaklaşımı, herhangi bir kutba tam bağımlılıktan kaçınarak hem BRICS gibi reformcu platformlarda hem de Quad gibi Batı odaklı yapılarla etkileşimi eş zamanlı yürütmeye odaklanıyor.

Kaynak: Buda Mendes

Erişim: <https://www.chathamhouse.org/2025/07/back-back-brics-and-quad-meetings-highlight-indias-increasingly-difficult-balancing-act>

Anahtar Kelimeler: Hindistan, BRICS, Quad, Dış Politika.

5. Pentagon Harcamalarında Rekor Artış / Quincy Institute for Responsible Statecraft (ABD)

ABD, 2021 yılında Afganistan'dan çekilmesi ve küresel terörle mücadeledeki temposunu düşürmesine rağmen, askerî harcamalarını ciddi biçimde artırdı. Pentagon son beş yılda özel firmalarla yaptığı sözleşmeler üzerinden toplam 2,4 trilyon dolar harcarken, yalnızca beş büyük şirkete 771 milyar dolar para akışı oldu. En fazla payı 313 milyar dolar ile Lockheed Martin aldı; onu 145 milyar dolar ile RTX, 115 milyar dolar ile Boeing, 116 milyar dolar ile General Dynamics ve 81 milyar dolar ile Northrop Grumman izledi. Aynı dönemde, diplomasi ve kalkınma bütçesi ise yalnızca 356 milyar dolar oldu.

2023 yılı Ekim ayından itibaren İsrail'e 18 milyar doları aşan yardım yapılırken, Ukrayna'ya 2022 yılından 2025'e kadar toplam 65 milyar dolar aktarılmış durumda. Ayrıca 2023 ve 2024 yıllarında Avrupa ülkelerine 170 milyar doların üzerinde dış kaynaklı silah satışı gerçekleşti. Bu satışlar, şirketlere Pentagon dışı gelir kapıları da açtı.

2025 yılında ABD askerî bütçesi yeni yasayla 1,06 trilyon dolara ulaştı. Pentagon'un yıllık bütçesi 2000 yılında 507 milyar dolar iken, 2025 yılında 843 milyar dolara çıkarıldı; bu da %66'lık bir artışı ifade etmekte. Enerji Bakanlığı nükleer programları ve FBI'ın terörle mücadele bütçeleri de dahil edildiğinde toplam askerî harcamalar %69 artışla 899 milyar dolara ulaştı.

Kaynak: Jakub Porzycki

ABD askerî-endüstriyel kompleksinin günümüzdeki hâli, kamu yararından çok özel şirketlerin çıkarlarını gözetten bir yapıya evrilmiş durumda. Yatırımcılar ve lobiciler, Pentagon fonlarını yönlendirme konusunda artan etkiye sahip hâline geldi. En temel soru ise artık şu: ABD, gerçek güvenlik ihtiyaçlarını merkeze alan, şirket kârlarından bağımsız bir savunma politikası geliştirebilecek mi?

Erişim: <https://quincyinst.org/research/profits-of-war-top-beneficiaries-of-pentagon-spending-2020-2024/#summary>

Anahtar Kelimeler: Pentagon, ABD, Askeri Bütçe.

6. Savunma Sanayisi Sürdürülebilir Olabilir mi? / Bruegel (Belçika)

17 Haziran'da Avrupa Komisyonu'nun yayımladığı yeni bildiri, savunma sektörünü Avrupa Birliği sürdürülebilir finans kurallarıyla uyumlu hâle getirmeyi hedefliyor. Bu adım, silah üretimine yapılan yatırımın sürdürülebilir sayılıp sayılmayacağına dair süregelen tartışmalara açıklık getirdi. Komisyon, savunma sanayinin Avrupa'nın güvenliği, direnci ve dolayısıyla barış ve toplumsal sürdürülebilirlik için temel olduğunu öne sürerek Birleşmiş Milletler'in 16. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi (SDG 16) ile uyumlu bir çerçeve kuruyor.

Kaynak: Bruegel

Yatırımların sürdürülebilir sayılabilmesi için Sürdürülebilir Finans Açıklama Yönetmeliği (SFDR) kapsamında iki aşamalı bir değerlendirme yapılıyor. İlk olarak savunma yatırımlarının sürdürülebilirlik hedeflerine katkı sunup sunmadığı, ikinci olarak da bu hedeflere zarar verip vermediği inceleniyor. Komisyon, AB savunma sanayisinin sıkı regülasyonlara tabi olduğunu belirterek, risklerin kontrol altında tutulduğunu savunuyor. Özellikle “Tartışmalı silahlar” arasında nükleer silahların yer almadığının netleştirilmesi, sektördeki belirsizlikleri azaltma açısından kritik bir nokta olarak öne çıkıyor.

2021 yılında Avrupa’daki sürdürülebilir fonların yalnızca %25’i savunma yatırımı yaparken, bu oran günümüzde %35’e ulaştı. Geleneksel fonlarda oran %51. UBS Varlık Yönetimi, Allianz Global Investors ve DWS Group gibi büyük yatırımcılar savunma yatırımlarına yönelik yasakları kaldırmış durumda. Ancak bu yaklaşım, geleneksel sürdürülebilirlik anlayışlarıyla çelişebilir. Komisyon, dışlayıcı politikalar yerine durum bazlı kararların AB’nin stratejik öncelikleriyle daha uyumlu olduğunu savunuyor.

Yine de şeffaf veri sunumu, ürün ve coğrafi bazda gelir ayrımı, etik inceleme süreçlerinin güçlendirilmesi ve AB ihracat kontrolünün merkezileştirilmesi gibi adımlar atılmadan, sürdürülebilirlik iddialarının sahada uygulanabilirliğinin sınırlı kalacağı vurgulanıyor.

Erişim: <https://www.bruegel.org/first-glance/can-defence-investment-be-sustainable-european-commission-thinks-so>

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Savunma Sanayi, Yatırım, Sürdürülebilirlik.

7. Orta Doğu: Yeni Güç Dengesi ve Rusya için Zorluklar / Valdai Discussion Club (Rusya)

Orta Doğu’daki denge oldukça kırılgan ve istikrarsız. Prof. Konstantin Khudoley’e göre bu durum, büyük güçler arasında küresel ve bölgesel çelişkilerin artması, bölge ülkeleri arasındaki sürtüşmeler ve çatışmalar, bazı ülkelerdeki iç siyasi istikrarsızlıklar ve beklenmedik gelişmeler nedeniyle daha da bozulabilir. Çatışmaya katılanların sayısı artmakta, askeri faaliyetlerin kapsadığı alan genişlemekte ve mücadele biçimleri giderek

keskinleşmekte. İsrail, İran ve ABD'nin katıldığı kısa ömürlü 2025 Haziran askerî harekâtı, her üç ülke için de başarılı bir şekilde sona ermiş gibi görünse de durumun bölgede önemli sonuçlar doğuracağı anlaşılmakta.

İran devam eden sürecin merkezinde yer almış ve almaya devam etmekte. Nükleer programın yanı sıra askeri, ekonomik ve bilimsel potansiyeline verilen zarar ortada ve en önemlisi ABD ve İsrail'in saldırıları İran devlet yapılarının kırılganlığını ve verimsizliğini tamamen ortaya çıkarmakta. İran stratejik bir yenilgiye uğramadı ancak İsrail'i yok etme ve İslam devrimini uluslararası ölçekte yaymayı amaçlayan eski politikayı sürdürme kabiliyeti artık sorgulanmakta. Son uluslararası kriz şüphesiz kısa vadede İran'daki iç süreçleri hızlandıracak ve bazı değişiklikler meydana gelecektir. Yaptırımların kaldırılması ve dünya pazarlarına geri dönüşün öncelikleri arasında yer alacağına kesin gözüyle bakılabilir. Ancak elbette İran hükümeti için en zor konu nükleer program olacaktır.

Kaynak: Reuters

İsrail'in bölgedeki konumunun güçlendiği söylenebilir ancak İsrail de çatışmalarda hem maddi hem insani kayıplar yaşamış, Demir Kubbe sistemi beklentileri tam olarak karşılayamamıştır. Filistin sorunu ise hâlâ çözümsüzdür. ABD ise, Orta Doğu'daki en etkili aktörlerden biri olarak askeri güç de dahil olmak üzere tüm araçlarıyla hedeflerin peşinden gitmeye devam etmekte. Donald Trump'ın, İsrail ile Arap ülkeleri arasındaki ilişkileri normalleştirme sürecini hızlandırması ve bazı Arap devletleriyle diplomatik ilişkileri yeniden kurması beklenmekte.

Yeni gelişmeler, Rusya'nın Orta Doğu politikasında çeşitli zorluklar ortaya çıkarıyor. Rusya, nükleer silahların yayılmasını engelleme hedefi doğrultusunda, İran'ı nükleer programında daha şeffaf adımlar atmaya ikna etmeye çalışacak. Ancak asıl sorun ekonomik alanda yaşanmakta; İran'a yönelik yaptırımların hafifletilmesi, Çin'e petrol satışının artması ve Batılı şirketlerin İran pazarına yönelmesi, Rusya'nın çıkarlarını zedeleyebilir.

Erişim: <https://valdaiclub.com/a/highlights/the-middle-east-a-new-balance-of-power-and-challen/#masha> 0=1:18,1:18

Anahtar Kelimeler: ABD, Orta Doğu, Nükleer, İsrail, İran.

Bu rapor KOSAM tarafından
özel olarak hazırlanmıştır.
www.kosam.org

C. ÇEVRE

1. Tarım-Gıda Sistemlerinde Finansal İnovasyon İçin Dört Ders / International Food Policy Research Institute (ABD)

Dijital uygulamalar, çevrim içi ödemeler ve hızlı kredi sistemleri dünya genelinde yaygınlaşıyor. Ancak bu dönüşüm, orta gelirli ülkelerde küçük çiftlikler ve firmalar açısından tarım-gıda zinciriyle sınırlı kalıyor. IFPRI, sorunları anlamaya ve çözüm üretmeye yönelik araştırmalar yürütüyor. Bangladeş, Endonezya, Myanmar, Nijerya, Uganda ve Vietnam'daki çalışmalardan elde edilen bulgulara dayanarak dört önemli ders ortaya çıkıyor.

Birinci Ders: Dijital finansal teknolojiler umut vaat ediyor, ancak finansal sistemleri dönüştürmek bu araçları sunmaktan çok daha fazlasını gerektiriyor.

Dijital finansal hizmetler, kırsal alanlarda krediye erişimi artırıyor ve işlem maliyetlerini düşürme konusunda önemli bir potansiyel taşıyor. Aynı zamanda işletmelerin finansal kayıtlarını oluşturmalarına da yardımcı olabiliyor. Bu durum, krediye güvenilir şekilde ulaşmak açısından kritik bir unsur. Ancak Uganda ve Bangladeş'te yapılan anketler, işlemlerin çoğunun hâlâ nakit yoluyla gerçekleştiğini gösteriyor. Çoğu işletme dijital finansal ürünleri kullandığını belirtse de bu kullanım genellikle kişisel amaçlarla sınırlı kalıyor. Taşra da hayvancılıkla uğraşan çiftçilerle yapılan bir deney, nakit paranın dijital ödemelere tercih edildiğini ortaya koydu. Hatta mobil para transferi kullanan çiftçilerin bile, ödemelerini nakit almak için yüzde kırktan fazla indirim kabul etmeye razı olduğu görülüyor. Dijital altyapının kırsalda geliştirilmesi, bu dirençleri azaltabiliyor. Ayrıca işlem maliyetlerinin düşürülmesi, günlük limitlerin kaldırılması ve güvenlik endişelerinin giderilmesi de dijital araçların benimsenmesini kolaylaştırıyor.

İkinci Ders: Finansal yenilikleri uygulayan firmaların, kullandıkları sermayeye ilişkin riskleri paylaşmak için daha iyi yaklaşımlara ihtiyacı var.

Yeni teknolojiler, geleneksel bankaların ilgisiz kaldığı alanlarda finansman için fırsatlar sunuyor. Ancak pazara yeni giren firmalar, esnek sermayeye ulaşmakta ciddi engeller ile

karşılaşıyor. Endonezya, Myanmar ve Vietnam’da tarım bankaları, yenilikçi hizmetlerin gelişmesini desteklemek yerine pazara girişleri zorlaştırıyor. Firmalar; riski çiftçiler, kendileri ve finansörler arasında paylaşan modellerden fayda görebiliyor. Bu tür düzenlemeler, özellikle erken aşamalarda denemeye açık olursa, firmaların büyümesi için uygun bir zemin oluşturabilir.

Üçüncü Ders: Finans sektöründekiler tarımı, tarım sektöründekiler ise finansı bilemeyebilir.

Finans sektörü tarımı, tarım sektörü ise finansı yeterince tanımıyor. Dijital finans sağlayıcıları tarımda yüksek getiri fırsatları görse de sektördeki özel koşulları bilmedikleri için gizli maliyetleri göz ardı edebiliyor. Çiftçiler de firmaların karşılaştığı zorlukları anlamakta zorlanıyor. Bangladeş ve Vietnam örnekleri, bu uyumsuzluğun sahadaki uygulamaları olumsuz etkilediğini ortaya koydu. Güçlü iş birlikleri sayesinde taraflar birbirlerinin ihtiyaçlarını ve sınırlamalarını daha iyi anlayabiliyor. Böylece riski dağıtabilen ve idari yapıları güçlendiren modeller ortaya çıkabiliyor.

Kaynak: GSMA

Dördüncü Ders: Tarım-gıda değer zincirlerinin orta halkasındaki firmalara daha fazla odaklanın.

Çiftçilere odaklanmak önemli olsa da tarım-gıda zincirinin orta halkasında yer alan firmaların da finansmana erişimi artırılmalı. Bangladeş ve Uganda’da yapılan anketler,

bu tür firmaların gerekli krediye ulaşamadıkları için zincirin genel verimliliğinin düştüğünü ve sonuçta çiftçilere düşük, tüketicilere ise yüksek fiyat olarak yansıdığını gösteriyor.

Sonuç olarak, bu dört ders tarım-gıda sistemine finansal teknolojilerin entegrasyonunda karşılaşılan zorlukları net biçimde ortaya koyuyor. Karşılaşılan engellerin aşılması, daha uygun maliyetli finansmana ulaşmayı ve risk yönetiminin güçlendirilmesini mümkün kılabilir. IFPRI, söz konusu alanlarda yürüttüğü araştırmalar ve geliştirdiği iş birlikleriyle, sistemin farklı aktörlerine yönelik çözüm yolları sunmaya devam ediyor.

Erişim: <https://www.ifpri.org/blog/four-lessons-for-financial-innovation-in-agrifood-systems/>

Anahtar Kelimeler: Finansal Sistemler, Tarım, Çiftçi, Gıda.

2. Afrika'da Nükleer Enerjiyle Dönüşüm Hedefi / UNECA (Etiyopya)

Ruanda'nın başkenti Kigali'de düzenlenen Afrika Nükleer Enerji İnovasyon Zirvesi'nde, kıtanın sürdürülebilir enerjiye geçişinde Küçük Modüler ve Mikro Reaktörlerin (SMR/MMR) taşıdığı potansiyel masaya yatırıldı. Oturumda, SMR/MMR teknolojilerine yalnızca teknik açıdan değil, aynı zamanda altyapı açısından da hazır olunması hâlinde etkili sonuçlar verebileceği vurgulandı. Afrika ülkeleri, 300 megawatt altı kapasiteli SMR'leri maliyet ve verimlilik açısından cazip bir çözüm olarak değerlendirmekte.

Kıtada 600 milyondan fazla insan elektriğe erişemiyor. Mevcut üretim kapasitesinin %15'i ise altyapı eksiklikleri nedeniyle kullanılmıyor. Uzmanlar, enerji üretimiyle birlikte iletim ve dağıtım altyapısının da senkronize şekilde geliştirilmesi gerektiğini belirtiyor. SMR/MMR uygulamasının başarılı olabilmesi için entegre planlama, sektörler arası iş birliği ve yerel kapasitelere yatırımın şart olduğu ifade edildi.

Afrika Altyapı Geliştirme Programı (PIDA) çerçevesinde belirlenen öncelikli projeler ve sınır ötesi enerji iletim hatları, bölgesel nükleer enerji girişimlerinin önünü açabilir. SMR'lerin madencilik sektörüyle entegrasyonu ise temiz enerjiyle kalkınmanın önünü açma potansiyeli taşıyor. Panelin sonunda ortaya çıkan ortak görüş şudur: Afrika'nın

enerji dönüşümünde ilerleme kaydedebilmesi, teknik çözümler kadar bütüncül altyapı planlamasına ve uyumlu bölgesel çabalara bağlı.

Kaynak: ECA

Erişim: <https://www.uneca.org/stories/paving-the-way-for-small-modular-reactors-to-tackle-infrastructure-gaps-for-energy>

Anahtar Kelimeler: Afrika, Enerji, Kapasite.

3. Gıda Üretimini Ekosistem Restorasyonu ve Biyolojik Çeşitliliğin Korunmasıyla Uzlaştıran Çok İşlevli Peyzajlar / CGIAR System Organization (Fransa)

CGIAR Çok İşlevli Peyzajlar Bilim Programı (MFL SP), gıda üretimiyle ekosistem restorasyonu ve biyoçeşitlilik korumasını birleştiren sağlıklı ve düşük emisyonlu peyzajlar hedeflemekte. MFL Programı'nın temel hedeflerinden biri tarımsal biyoçeşitliliğin artırılması. Program, Afrika ve Asya'daki çiftçi topluluklarının yerel mahsul ve ağaç çeşitlerini koruyarak beslenme, gelir ve iklim direncini artırmalarına destek olmakta. Nature Positive Initiative'e katılan ve sürdürülebilir tarım teknolojilerini benimseyen 100.000'den fazla çiftçi, bu süreçte çiftçi liderliğindeki yöntemlerden faydalanmış; böylece tarımsal biyoçeşitlilik artmış, yerel tohum ve mahsullere erişim sağlanmıştır.

Agroekoloji Girişimi kapsamında çiftçiler, kooperatifler ve girişimciler, toprak sağlığını iyileştirmek ve verimliliği artırmak amacıyla organik biyo-gübreler kullanıyorlar. Örneğin Burkina Faso, Kenya ve Senegal gibi ülkelerde hayvan gübresi gibi doğal uygulamalar yaygınlaşırken, çiftçiler hem iklim direncini artırıyor hem de kimyasal kullanımı azaltarak çevreye katkı sağlıyor.

Bilim Programı ayrıca çiftçilerin arazilerini daha bütüncül bir şekilde organize etmeleri ve yönetmeleri için yeni yöntemler geliştirmekte. Çiftçiler, bitişik arazilerinin bir bölümünü bir araya getirerek ve permakültür tasarım ilkelerini izleyerek bazı alanları ekinlere, diğerlerini ortak mera, ağaçlık veya habitata ayırarak arazi kullanımını toplu olarak planlayabiliyor. Peyzaj düzeyindeki bu yaklaşım, ara ekim, mahsul-hayvancılık entegrasyonu ve su hasadı gibi agroekolojik uygulamaların uygulanması ve pazarlara erişim için ölçek ekonomileri oluşturuyor.

Kaynak: CGIAR

Arazi restorasyonu sorununu çözmek ve yerli ağaç türlerinin dikimini teşvik etmek amacıyla geliştirilen My Farm Trees dijital platformu, Kenya, Vietnam ve Hindistan'da 6.000'den fazla küçük toprak sahibi çiftçi ve 200.000'den fazla büyüyen ağaç ile bozulmuş arazilerin çiftçi ve topluluk liderliğinde başarılı bir ağaç temelli restorasyon süreci yürütmekte. Aynı zamanda Hayvancılık ve İklim Girişimi, belirlenmiş koruma bölgeleri de dahil olmak üzere 2,3 milyon hektarlık alanda katılımcı mera yönetimi (PRM) uygulamalarını önemli ölçüde geliştirmiştir.

Sonuç olarak atıkların geri dönüştürülmesi ve çiftçi iş birliğinin yeniden düzenlenmesi gibi her bir yenilik, sürdürülebilir peyzajlara katkıda bulunmakta. Ayrıca yapılan

yenilikler, gıda ve beslenme güvenliğini artırmayı, iklim direncini geliştirmeyi ve doğayı korumayı da destekliyor. Bu yaklaşımlar sürdürülebilir kalkınmaya güçlü bir zemin hazırlıyor.

Erişim: <https://www.cgiar.org/news-events/news/608720-autosave-v1/>

Anahtar Kelimeler: Biyoçeşitlilik, Peyzaj, Restorasyon.

4. Kritik Minerallerin Çıkarılması: Kalkınma ve Sürdürülebilirlik Üzerindeki Etkileri / Institute of Development Studies (Birleşik Krallık)

Yeşil ve dijital dönüşümün entegrasyonu hız kazanan ikiz dönüşüm, kritik minerallere yönelik küresel talebi ciddi şekilde artırdı. Bu talep artışı, çevresel, sosyal ve ekonomik etkiler üzerine yoğun tartışmaları beraberinde getirdi. Aynı zamanda, askeri faaliyetlerin hızlanmasının da kritik mineral taleplerini önemli ölçüde artıran bir etken olduğu öne çıktı. İngiltere merkezli Kalkınma Araştırmaları Enstitüsü'nün Global Witness için yayımladığı incelemede, Cat Rainsford'un görüşlerine yer verildi.

Rainsford'a göre ABD ve Avrupa Birliği başta olmak üzere, Kazakistan, Namibya ve Ukrayna gibi ülkeler savunma stratejileri için kritik minerallerin güvence altına alınmasına ciddi biçimde ağırlık veriyor. Özellikle titanyum ve galyum gibi nadir minerallerin savunma sanayi için stratejik önemi, bu ülkelerde "Askeri-mineral kompleksi" olarak adlandırılacak bir yapının hızla ortaya çıkmasına neden oldu.

Araştırmacılar, bu gelişmenin sürdürülebilir madencilik uygulamaları ve kalkınma politikaları açısından tehlike oluşturabileceğini belirtti. Askeri amaçlı kritik mineral taleplerinin düşük karbonlu enerji sistemleriyle rekabet ederek çevre üzerinde daha fazla zarar doğurabileceği; yerel toplum haklarının ihlal edilmesine yol açabileceği vurgulandı.

Erişim: <https://www.ids.ac.uk/opinions/military-drivers-of-critical-minerals-extraction-impacts-on-development-and-sustainability/>

Anahtar Kelimeler: İkiz Dönüşüm, Kritik Mineraller, Sürdürülebilirlik.

D. SOSYAL

1. Hindistan, Çin ve Demografinin Riskleri / Observer Research Foundation (Hindistan)

Çin'in nüfusu azalış gösterirken Hindistan'ın nüfusu 2063 yılında zirveye ulaşacak. Her iki ülke içinde demografik kontrolün mirası artık geri alınamaz gerçeklerle çatışıyor. 1950'ler her iki ülke içinde hızla artan nüfus patlamalarına yönelik çeşitli önlemler almakla geçti. Çünkü hem ekonomik kalkınmaları hem de sosyal refahları tehdit altına girdi.

1951 yılında Çin'in nüfusu 553,75 milyon iken, Hindistan'ın nüfusu 361,08 milyondur. Birleşmiş Milletler tarafından yayınlanan 2022 Dünya Nüfus Tahminleri raporu, 2023 yılının Nisan ayı sonunda Hindistan'ın 1,42 milyarlık nüfusuyla Çin'i geçerek dünyanın en kalabalık ülkesi olduğunu duyurdu. 2022 yılında Çin 1,42 milyar ile en yüksek nüfusa ulaştı, ancak daha sonra nüfus yapısı düşüşe geçti. Hindistan nüfusunun 2063 ortasına kadar 1,67 milyara ulaşması bekleniyor. Ancak o noktadan sonra Çin gibi nüfus düşüşü aşamasına girecek.

1950'lerde Çin, kalabalık nüfusunu ulusal güç unsuru olarak kabul ediyordu ve "İnsanlar tüm kaynakların en değerlisidir" ifadesiyle bunu açıkça vurgulayan bir bildiri yayımladı. 1953 yılında etkileyici anne ve çocuk hizmetini devreye sokarak ölüm oranlarının önemli derecede düşmesine neden oldu. 1970 yılında ise nüfus sayısı 250 milyon arttı. Ancak ortaya çıkan gelişmeler kamu hizmetlerine ciddi bir yük getirdi. Endişeye kapılan hükümet, nüfusun azalmasını sağlamak amacıyla çeşitli tedbirler uygulamaya koydu. Ne yazık ki başarılı olamadı ve 1982 yılında nüfusu 1 milyarı geçti.

Daha sert önlemler alma kararı vererek "tek çocuk politikasına" geçildi. Çin, uygulanan politikanın uzun vadeli etkilerini öngöremedi ve 1970 yılında 6,1 olan doğum oranı, 2020 yılında 1,28'e kadar geriledi. Ortaya çıkan sonuçlar; cinsiyet dengesizliklerine, çalışan nüfusta ciddi bir azalmaya ve yaşlı bakım maliyetlerinde artışa neden oldu. Çin hükümeti, ekonomide uzun vadede ortaya çıkabilecek olumsuz etkilerden endişe duymaya başladı. Sonuç itibarıyla, 2013 yılında "tek çocuk politikasını" geri almaya başladı. 2017 yılında

söz konusu politikadan tamamen vazgeçildi. 2022 yılından sonra büyük teşviklerle üç çocuk politikasını benimsedi. Ancak başarısız oldu. Çünkü insanlar artan konut fiyatları ve yaşam maliyetleri nedeniyle Çin halkı büyük aile kurmak istemiyordu. Covid-19 salgını ile durum daha da kötüleşti. 2023 yılına kadar Çin nüfusunun 1,3 milyar olacağı tahmin edildi.

Hindistan'da ise gelişmeler biraz farklı seyretti. 1951 yılında nüfus 361,08 milyona ulaştı. Dönemin hükümeti, artan nüfusu ekonomik büyümeyi sınırlayan bir unsur olarak değerlendirerek Ulusal Aile Planlaması Programı'nı hayata geçirdi. 1960'larda üreme sağlığı hizmetlerini genişletti. Tüm çabalara rağmen nüfus artışını engelleyemedi. Hindistan'ın nüfusu 1971 yılına kadar 547,94 milyona yükseldi. Hükümet, zorla kısırlaştırma şeklinde zorlayıcı aile kontrol planları uyguladı. Ancak, bu politikaya karşı gelen sert tepkiler, politikanın hızla terk edilmesine yol açtı.

Kaynak: Getty

2024 yılına kadar doğum oranı 5,73'ten 1,96'ya geriledi. Çin ile karşılaştırıldığında, Hindistan'ın zorlayıcı doğum kontrol önlemleri kısa ömürlü oldu. Cinsiyet dengesizliği yoktu ve nüfusun çoğunluğu genç kalmaya devam etti. Nüfus yapısının 2063 yılına kadar büyümeye devam etmesi bekleniyor. Ancak 2063'ten sonra, Hindistan'ın istemeyeceği şekilde olaylar gelişecek.

Hindistan'ın yapması gereken, aile ve evlilik kurumlarını yüceltmek, üç çocuğu olan ailelere önemli yardımlar sağlamak, doğurganlığı artırmak ve ülke çapında yayılmış nüfus kontrol departmanlarını kapatmaktır. Sonuçta, çocuklar bir yük veya masraf olarak değil, bir varlık olarak görülmelidir.

Erişim: <https://www.orfonline.org/expert-speak/india-china-and-the-perils-of-demography>

Anahtar Kelimeler: Çin, Hindistan, Nüfus.

2. Filistin Yardımlarının Silah Haline Getirilmesi / Italian Institute for International Political Studies (İtalya)

Savaşın ilk aylarında Gazze'ye çok az miktarda gıda girmiş, bu da BM'nin ilk kıtlık uyarısını yapmasına yol açmıştı. Şu anda yardım dağıtımı, BM yerine İsrail gözetimindeki bir ABD kuruluşu tarafından yürütülürken, kıtlık riskinin tekrar kritik seviyeye ulaştığı biliniyor. BM, kapsamlı yardım sağlanmazsa krizin daha da derinleşeceği konusunda uyarıyor.

Uluslararası Adalet Divanı (ICJ), Gazze'ye etkili insani yardım ulaştırmasını emretmiş ve İsrail'in işgalini yasa dışı, rejimi ise ırkçı olarak tanımlamıştı. Üçüncü devletlerin ise durumu önlemek için harekete geçme sorumluluğu bulunmakta. Özellikle Avrupa'nın Suudi Arabistan gibi aktörlerle birlikte bu süreci desteklemesi gerektiği vurgulanmakta.

Avrupa Birliği, İsrail'in Ortaklık Anlaşması kapsamında insan hakları yükümlülüklerini ihlal ettiğini tespit etmesine rağmen, üye ülkeler verilecek tepki konusunda bölünmüş durumda. İspanya ve İrlanda, anlaşmanın askıya alınmasını savunurken; Almanya ve İtalya, insani yardımın ulaştırılabilmesi için İsrail'le diyaloga öncelik verilmesi gerektiğini belirterek bu öneriye karşı çıkıyor. Ancak AB, son bir buçuk yıldır İsrail'le diyalog kurmaya çalışmasına rağmen, bu çabalardan anlamlı bir sonuç elde edemedi.

Resmi politikanın sivillere kasıtlı zarar verilmesini kesinlikle yasakladığı belirtilse de Gazze'deki karmaşık durum, zaman zaman trajik olaylara neden oluyor. Bu nedenle IDF'nin (Uluslararası Diyabet Federasyonu) kurallarını sıkılaştırması ve sivil kayıpları

azaltacak adımlar atması gerektiği önemle vurgulanırken, IDF ise her türlü suistimali soruşturacağını garanti ediyor.

Kaynak: ISPI

Erişim: <https://www.ispionline.it/en/publication/the-weaponisation-of-aid-in-gaza-as-talks-resume-with-no-clear-direction-213137>

Anahtar Kelimeler: Ateşkes, Gazze, ABD, İsrail.

E. TEKNOLOJİ

1. Bir Algoritma Tarafından İşe Alınma: Yapay Zekânın İşe Alım Üzerindeki Kontrolsüz Etkisi / Observer Research Foundation (Hindistan)

Yapay zekânın hayatımıza hızla entegre olmasıyla birlikte, işe alım teknolojileri de son yıllarda büyük bir ivme kazandı. Fortune 500 şirketleri İnsan Kaynakları yetkililerinin %93'ü ve dünya genelindeki şirketlerin %88'i, işe alım süreçlerini hızlandırmak ve daha verimli hale getirmek için yapay zekâ destekli araçlardan yararlanmakta. Bu tür otomatik sistemler, adayların davranışsal ve çıkarımsal verilerini tarayarak analiz eder ve böylece işe alım sürecini resmî olarak başlatır. Ancak zaman zaman bu verilerin nasıl toplandığı, işlendiği ve hangi amaçlarla kullanıldığı belirsiz kalmakta, çoğu durumda adayların bilgisi dışında işlem yapılmaktadır.

Yapay zekâ tabanlı işe alım uygulamalarının karar alma süreçlerinde şeffaflık ilkesine yeterince uymaması, önyargılı ve çarpıtılmış sonuçlara yol açabilmekte. Bu da "Kontrolsüz yapay zekâ" sorununu gündeme getiriyor; çünkü bu algoritmalar genellikle nasıl çalıştığı bilinmeyen "Kara kutu" sistemleri gibi işlemekte.

Kaynak: Getty

Avrupa Birliği, işe alımda yapay zekâyı "Yüksek riskli" olarak tanımlayarak bu alanda sıkı düzenlemeler getirmekte. Öte yandan 2023 yılında Hindistan'da yürürlüğe giren Dijital

Kişisel Verilerin Korunması Yasası (DPDPA), davranışsal ve çıkarımsal verileri kişisel veri kapsamına almamakta.

Uzmanlar, yapay zekânın işe alım süreçlerinden tamamen kaldırılmasını değil; şeffaflık, sorumluluk ve adil veri kullanımı ilkeleri çerçevesinde dikkatle denetlenmesini önermekte. Aksi halde, işe alım süreçleri daha hızlı işlemesine rağmen adaletsiz ve ayrımcı sonuçlar doğurabilir.

Erişim: <https://www.orfonline.org/expert-speak/hired-by-an-algorithm-the-unchecked-power-of-ai-in-recruitment>

Anahtar Kelimeler: Algoritma, İşe Alım, Yapay Zekâ, Veri.

2. Microsoft'un Yapay Zekâsı Hastalık Teşhisinde Doktorlara Kıyasla Oldukça Başarılı / TIME (ABD)

Microsoft'un yapay zekâ programı MAI-DxO, tıbbi vakalarda %85 oranında doğru teşhis koyarak, %20 başarı oranına sahip doktorların dört katına ulaştı. MAI-DxO ve doktorları karşılaştırmak için 300 karmaşık tıbbi vaka ele alındı. Çalışmada, yapay zekâ sistemine insan doktorlara benzer şekilde adım adım bilgi toplayarak karar verme süreci uygulandı. MAI-DxO, doğru tanıya ulaşma konusunda doktorlardan çok daha iyi performans göstermekle kalmıyor, aynı zamanda işlemleri %20 daha düşük maliyetle yapabiliyor. Ancak MAI-DxO şu an için geliştirme aşamasında ve henüz kullanılmamakta.

Microsoft AI Ceo'su Mustafa Süleyman, on yıl önce yapay zekânın tıpta sadece tümör tespiti gibi basit görevlerde kullanıldığını, ancak bugün doğru soruları sorabilen, yerinde araştırmalar yapabilen ve zamanında doğru testler ile müdahaleler önerebilen gelişmiş sistemlere dönüştüğünü söylüyor. MAI-DxO sadece teşhis sunmakla kalmıyor, çalışmasını gösteriyor ve doktorların muhakeme sürecini incelemesini de sağlıyor. Bu da doktorların eğitimini geliştirebilir ve teşhis doğruluğunu artırarak hasta sonuçlarını iyileştirebilir.

Microsoft, yapay zekâ tabanlı bir tıbbi program peşinde koşan tek şirket değil. Google da doktor-hasta görüşmelerini taklit eden konuşmaya dayalı bir yapay zekâ sistemi

geliştiriyor. 2024 yılında yapılan testte, vaka çalışmalarında %59 doğruluk oranı yakalayarak insan doktorların %33'lük performansını geride bıraktı.

Asıl test, yapay zekâ sistemlerinin gerçek sağlık ortamlarında nasıl çalışacağı olacak. Yapay zekânın doktorlara nasıl yardımcı olabileceğini görmek için kapsamlı klinik araştırmaların yanı sıra düzenleyici kurumlardan onay alınması gerektiği vurgulanıyor. Sistemler doğrulandığı takdirde, dünya çapında kaliteli tıbbi hizmetlere erişimi olmayan bölgeler için büyük bir fırsat sunabilir. CEO Süleyman, önümüzdeki 5-10 yıl içinde herkesin en iyi tıbbi tavsiyeye ulaşabilmesini hedeflediklerini söylüyor.

Kaynak: Kilitto Chan

Erişim: <https://time.com/7299314/microsoft-ai-better-than-doctors-diagnosis/>

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Tıp, Teşhis.

3. Hindistan'da Dijital Finansın Yükselişi ve Okuryazar Açığı / National Council of Applied Economic Research (Hindistan)

Hindistan'da dijital finans artık günlük hayatın vazgeçilmez bir parçası. Birleşik ödeme arayüzü (UPI) üzerinden sadece bir ayda 17 milyardan fazla işlem gerçekleşti. Bakkallar ve sebze satıcıları dahil olmak üzere her kesimden insan QR kodlarla ödeme yapmakta.

Bu gelişme, özellikle kırsal ve yarı-kentsel bölgelerde büyük bir finansal kapsayıcılık sağladı. Ancak erişim arttıkça farkındalık eksikliği de daha görünür hâle geldi.

Dijital finansal okuryazarlık, yalnızca bir uygulamayı kullanmayı değil; tasarruf, kredi, dolandırıcılık ve şikâyet mekanizmaları gibi konuları anlamayı da kapsıyor. Hindistan’da genel okuryazarlık oranı %80’in üzerinde olmasına rağmen, finansal okuryazarlık oranı yalnızca %24. Bu oran, dünya ortalaması olan %42’nin oldukça altında kalmakta. Dijital dünyada doğmuş kabul edilen Y kuşağında bile dijital finansal okuryazarlık oranı %19 seviyesinde. Teknolojiye erişim artsa da bilgiyle donanım arasında ciddi bir uçurum var.

Bu eksiklik, kadınlar, yaşlılar ve kırsal bölgelerdeki kullanıcılar arasında daha derin hissediliyor. Kadınların pek çoğu hâlâ mobil cihaza sahip değil veya internet hizmetine ulaşamıyor. Geleneksel roller ve psikolojik engeller, finansal kontrolün erkeklerde kalmasına yol açıyor. Yaşlı bireyler telefon kullanıyor olsa da dolandırıcılık risklerini ya da güvenli ödeme yöntemlerini yeterince bilmiyor. Eğitim seviyesi yüksek olanlar bile dijital dolandırıcıların hedefi olabiliyor. Hindistan Merkez Bankası verilerine göre, dijital kanallar üzerinden yapılan banka dolandırıcılığı üç katına çıktı. Sadece geçen yıl, 100.000 rupi ve üzerindeki işlemlerde 63.000’den fazla dolandırıcılık olayı yaşandı.

Sadece erişimin değil, doğru bilginin de eksikliği büyük sorun oluşturuyor. “Şimdi Al Sonra Öde” gibi kolay kredi yöntemleri, özellikle gençleri borç döngüsüne sokuyor. Mikro kredilerde geri ödeme koşullarını tam bilmeyen pek çok kişi aşırı borçlanmayla karşı karşıya kalıyor.

Bu tabloyu düzeltmek için toplumun farklı kesimlerini içine alan güçlü bir strateji gerekiyor. Dijital finansal okuryazarlık eğitimi okullarda ve üniversitelerde temel ders olarak yer almalı. Televizyon, radyo ve sosyal medya gibi kanallar üzerinden yürütülecek farkındalık kampanyaları kırsal kesime ulaşmakta etkili olabilir. Köy meclisleri, pazarlar ve tren istasyonları gibi yerlerde kurulacak bilgilendirme noktaları, bilgiye erişimi kolaylaştırabilir.

Yaşlılar için sade anlatımlı atölyeler ve bankalarda kurulan yardım masaları fark oluşturabilir. Ayrıca, dijital finansal okuryazarlık eğitimi kredi veya devlet destekli programlara katılım için bir ön koşul olarak değerlendirilebilir. Düşük gelirli gruplarda

katılımı teşvik etmek adına dijital ödüller veya küçük para iadeleri sunulabilir. Sürecin etkili biçimde izlenmesi için düzenli olarak yayımlanacak bir Dijital Finansal Okuryazarlık Endeksi oluşturulması öneriliyor. Fintech şirketleri ve bankalar, içerik üretimi, eğitim düzenlenmesi ve dijital güvenlik kampanyaları gibi çalışmalara sosyal sorumluluk kapsamında katkı verebilir.

Hindistan dijital finans alanında güçlü bir altyapı kurdu. Ancak tek başına teknoloji yeterli değil; bu sistemin güvenle kullanılabilmesi için bilgiyle desteklenmesi gerekiyor. Dijital finansal okuryazarlık artık yalnızca bir seçenek değil, bağlantılı ve güvenli bir ekonomi oluşturmak için temel bir ihtiyaç hâline geldi.

Kaynak: India Blooms

Erişim: <https://ncaer.org/publication/from-access-to-awareness-why-india-needs-to-boost-digital-financial-literacy/>

Anahtar Kelimeler: Hindistan, Finansal Okuryazarlık, Dijital, Dolandırıcılık.

F. GERÇEKLEŞTİRİLECEK ETKİNLİKLER

1. Yusof Ishak Institute

Tayland'ın Endüstriyel Stratejisi

Çevrimiçi Etkinlik (25.07.2025)

1990'lı yılların sonunda meydana gelen Asya finansal krizinden sonra ortaya çıkan endüstriyel politikalar daha çok Doğu Asya Mucizesi olarak görülüyordu. COVID 19 dönemi sonrası ticaret rekabetinin arttığı ve üretimin önceliklendirildiği dönemde endüstriyel politikalar tekrar gündeme geldi. Gerçekleştirilecek etkinlikte endüstriyel politikalar ve Tayland'daki gelişim detaylı şekilde incelenecek.

Erişim: <https://www.iseas.edu.sg/mec-events/in-search-of-thailands-new-industrial-strategy/>

2. Aspen Institute

Isınan Dünyada İş Ortamının Güvenliği

Çevrimiçi Etkinlik (30.07.2025)

Son on senelik sıcaklık seviyelerine bakıldığında 2024 yılı en yüksek sıcaklıkların yaşandığı yıl olarak dikkat çekiyor. Yeryüzü ısındıkça özellikle iş gücünün (tarım, inşaat vb.) yaklaşık üçte biri kritik seviyede etkileniyor. Araştırmacıların bulgularına göre hava sıcaklıklarının yükselmesi iş ortamında yaralanma ve kaza oranlarını artırırken, her yıl sıcaklıktan dolayı 2.000 işçinin ölümüne sebep oluyor. Etkinlikte, mevcut sıcaklık sorunu ve iş gücüne yönelik olumsuz etkileri üzerine tartışma yapılacak.

Erişim: <https://www.aspeninstitute.org/events/feeling-the-heat-workplace-safety-in-a-warming-world/>

KOSAM'dan...

Belirlediği alanlarda araştırma raporları üreten, bilgi notları yayımlayan, farklı sorunlara çözüm sunma amaçlı projelere imza atan bir yapı hüviyetindeki **Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi (KOSAM)**, Konya merkezli bir düşünce kuruluşu olarak 2022 yılının ilk çeyreğinde kuruldu.

Ekonomi, ticaret, sanayi, iç ve dış politika dinamikleriyle sosyal politikalar, tarım, çevre, akıllı şehir, sağlık, enerji vb. konularla ilgilenen KOSAM faaliyetlerini şehir, ülke ve dünya ekseninde farklı başlıklarda yürütür.

Merkez; uluslararası düşünce kuruluşlarının faaliyetlerini, raporlarını ve güncel değerlendirmelerini düzenli takip eder. Bu kapsamda 2022 yılından itibaren KOSAM bünyesinde; dünya ve ülke gündemi hakkında bilgilenmek, düşünce kuruluşlarının raporlarından haberdar olmak ve en önemlisi küresel fırsatlardan faydalanıp risklerden kaçınmak için stratejik çalışmaları aktarmak amacıyla “**Dünya Ne Konuşuyor?**” Raporları hazırlamaktadır.

“Dünya Ne Konuşuyor?” Raporu, her ayın ilk ve ikinci yarısını kapsamak üzere **ayda iki defa** okurlarıyla buluşmaktadır. Rapor için **Kuzey ve Latin Amerika, Euro Bölgesi, Orta ve Uzak Asya, Afrika, Orta Doğu, Avrasya** vb. çeşitli bölgelerde faaliyet gösteren düşünce kuruluşlarının gündemleri KOSAM’ın uzman kadrosu tarafından analiz edilir. Süreçte “Hangi kuruluş ne tür konularda çalışmış, gündemde ne var ve gelecekte beklentileri neler?” sorularına cevap aranır.

“Dünya Ne Konuşuyor?” Raporu; **Ekonomi, Politika, Çevre, Sosyal ve Teknoloji** olmak üzere **beş ana başlıkta** hazırlanır. Makale, rapor, bilgi notu, yorum vb. çalışmaların kısa özetleri okuyucuya yansıtılırken konu başlığı, makalenin hangi kurumdan alındığı ve bu merkezlerin hangi ülkede faaliyet gösterdikleri de raporda yer alır. Her özetin sonunda konuyla ilgilenen okurların orijinal çalışmaya hızlı bir şekilde ulaşabilmesi için erişim linkleri açık şekilde paylaşılır.

KOSAM olarak hedefimiz; “Dünya Ne Konuşuyor?” sorusunun cevabını ve bölgelerinde ulusal/ uluslararası politikaya yön veren kuruluşların “**yarınların gündemi**” olarak gördükleri farklı başlıkları analiz ederek güncel hâli ile aktarmaktır. Bu bağlamda **2025 yılında da** ekonomi, siyaset, ticaret, sanayi, sosyal politika, eğitim, çevre vb. alanlarda yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası araştırma ve çalışmalar yürütmeye, büyük veri analizi ile mevcut durum değerlendirmeleri yaparak geleceğe ışık tutmaya ve **sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlamaya devam ediyoruz.**